

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar românesc independent din Oradea-Mare.

REDACTIA SI ADMINISTRATIYA:
Biroul „Simplon”
Pasajul „Vulturul Negru”
Manuscrisurile nu se inapoteaza.

FONDATOR: ȘTEFAN MĂRCUȘ.
Apare sub conducerea unui Comitet de Direcție.
Redactor responsabil: M. G. Samarineanu.

ABONAMENTE:

Pe o lună. 25 Lei
Pe un an. 260 Lei
In America 3 dolari

Două catechisme

Dela o vreme încoace țara noastră este inundată de catechismul doctorului Karoly Sándor Tonul european în care este scris, argumentele istorice și logice de care este plin și mai ales aerul de evlavie romano-catolică, ne dezvăluie într-adevăr un suflet de frați întru Cristos. Catechismul dela Budapesta e un rezultat legitim al sbuciumărilor celor ce nu se pot împăca cu soarta. Hoții de valachi, în frunte cu banditul Traian au năvălit în anul 101 după Cristos peste aceste plaiuri mănoase, pe care „Dumnezeu Ungurilor” pierduți încă în marea de civilizație a Asiei, le hărăzise blândului și dreptului Atila. E drept că Roma barbară încă cu sute de ani înainte își trimisese hordele în Dacia, dar după oracolul pământului acesta se cuvenea unui popor mult mai ales, mai civilizată care avea să se nască în stepele culturii asiatice. Iată spiritul cam în care este făcând catechismul Doctorului Karoly Sándor. El e bine venit — față de vremelnica hoție a valahilor, consfințită vremelnic de vremelnicul și banditescul tratat dela Trianon.

aceștia din urmă sunt tâlharii complici ai valahilor.

Ori cum ar fi însă trebuie să constate și frații Unguri că mai este un catechism, al bandiților, dar el este. Ceace ar trebui să-i îngrijească pe ei ar fi faptul că acest catechism, al bandiților moderni, nu se bazează nici pe falsuri istorice, nici pe Dumnezei egoști naționali, nici pe logică sentimental-asiatică; acest catechism, catechismul Românilor, se bazează pe adevărul trecutului glorios al unui neam mai vechiu; pe un Dumnezeu, care este național numai atât cât e vorba de dreptate; pe logica minții sănătoase a lumii întregi așa nebulă cum este ea. Catechismul românesc este un exemplar în românește al marelui catechism ce și-a făcut omenirea dornică de pace și de dreptate. În el este totuși un aliniat în care se prevăd sancțiuni față de acei ce nu-și dau osteneala să-l înțeleagă.

Scurt. Ori Ungurii sunt aleșii lui Dumnezeu, cari au dreptatea de partea lor; ori toate neamurile pământului, cari au semnat tratatul dela Trianon. De bunăseamă că

Cu un cuvânt avem în față două catechisme cu totul opuse: unul, al Ungurilor, clădit pe minclună, pe ură și pe răzburare; altul, al Românilor, făcut din puternicele fire ale adevărului și dreptății istorice și din cel mai curat gând de înțelegere. În care va crede lumea mai mult?!

George Bota

Ciocrnirea de trenuri din gara Velența

2 locomotive deteriorate — 7 vagoane sfărmate — Un rănit —
Pagube de 2 milioane.

Joi la ora 6'25 a avut loc o groznică ciocrnire în gara Velența Oradiei. Pe când trenul de marfă no. 2127, care venia din Cluj intră în gară, în dreptul acului, s'a izbit cu o mașină de manevră care manevra 13 vagoane. Izbitura a fost foarte violentă și a provocat stricăciuni mari. Locomotiva de manevră a fost aproape complectamente deteriorată iar cea a trenului de marfă a suferit mici stricăciuni în față. 7 vagoane au fost sfărmate iar alte 4—5 avariate. Frânarul Stan Ioan a fost rănit și transportat la spitalul evreesc din apropiere.

Cum s'a întâmpnat ciocrnirea

Mașina de manevră de pe linia 10-a trăgea 13 vagoane. Trecând o dată acul care — după câte am putut afla personal era cam de mult defect și se așeza cu greutate pe directiva care i se dădea — l-a stricat și mai rău. În loc ca mecanicul Panțea Ludovic care conducea această mașină să oprească manevra așa cum i s'a făcut cunoscut, atât prin semnale cât și prin trimiterea unui om, deși știa că intră un tren, și-a continuat manevra, neștiind că acul este stricat. Trenul 2127, găsind acul neschibat a pornit-o cu viteză pe linia în care se găsea trenul care manevra și s'a izbit.

Pagubele.

Un noroc mare a avut personalul trenurilor că a scăpat nealins, afară

de frânarul Stan Ion. Dacă nu sunt morți și răniți însă, pagubele materiale sunt enorme.

Pe lângă locomotivele deteriorate și vagoanele sus arătate s'au provocat pagube și cu încălcătura. Așa, printre vagoanele deteriorate sunt: un vagon încărcat cu portocale, 3 vagoane cu făină, 2 cu tutun și țigări și unul în conserve. Aceste mărfuri se știe că în astfel de împrejurări se fură de corbi cari se ospătează de pe urma nenorocirilor. Pagubele totale după aprecierile noastre întrec suma de 2 milioane.

Ancheta.

Când am fost la fața locului d-l Insp. Ionașcu întreprindea ancheta. Se interoga personalul. După câte am putut constata vinovați sunt numai mecanicul Panțea Ludovic și șeful de manevră Huber Filix, cari n'au oprit manevra la intrarea unui tren în gară așa cum prevede regulamentul.

Sperăm că se vor lua măsuri aspre contra acelor vinovați. Încălcarea regulamentului, și neatențiile asupra lucrurilor mărunte provoacă adesea catastrofe. Se luptă pentru repararea căilor ferate, se cheltuiește enorm, deschizându-se credite peste credite de sute de milioane pentru procurarea de mașini și vagoane și neatențiile, beția și reaua credință a unei părți din personalul C. F. R. provoacă aproape zilnic catastrofe cari ne costă și suflute omenești și milioane. rep.

Suveranii români la Paris

MM. LL. Regele Ferdinand și Regina Maria, cu întreaga lor suită, au sosit Joi la Paris. În gara Boisdou-Boulogne au fost primiți de președintele Republicei Millerand și soția, președintele consiliului Poincaré și de toți miniștri cu soțiile lor, cei doi președinți ai corpurilor legislative, primarul orașului Paris, prefectul departamentului Seine și alte personalități politice marcante. Dealungul avenuelor toate edificiile erau pavoazate cu steaguri tricolore românești. Perechea regală în mijlocul manifestațiilor de simpatie ale mulțimii a fost condusă la Quai d'Orsay, unde au fost întâmpinați de d. Poincaré.

La 4 ore d. a. Suveranii noștri au fost primiți la primăria orașului Paris. La această solemnitate au luat parte președinții Camerei și Senatului, membrii guvernului și alți politicieni de frunte. Regele Ferdinand și Regina Maria au fost însoțiți până aci de d. Millerand și doamna, și după sosirea în oraș înscriș numele în matricula consiliului comunal.

La vorbirea de salut a primarului Juillard, regele Ferdinand a răspuns următoarele:

— Sunt fericit, că pot să fiu în orașul cel mai glorios al lumii. România, avangarda îndepărtată a lătinătății, totdeauna a simțit solidaritatea strânsă cu Franța și a iubit Parisul cu deosebire, pentru că orașul acesta de un secol are o mare influență asupra culturii române. Generațiile de studenți români au simțit dragostea și libertatea Parisului, iar în institutele și laboratoriile lui s'au adăpat dela izvoarele nesecate ale geniului francez.

Când a sunat ora izbucnirii războiului pentru drepturile popoarelor, România a aflat de firesc să stee de partea Franței. Fraternitatea stropită cu sânge în războiul prețind, ca acest sentiment să-l păstrăm și în timp de pace.

Telegramă

La comemorarea unirii Basarabiei, s'a trimis următoarea telegramă:

Domnului I. I. C. Brătlanu

Toată suflarea românească din Bihor s'a adunat azi să aducă mulțumire lui Dumnezeu pentru că ne-a învrednicit să ne vedem pământul scump al Basarabiei realipit la trupul atâtea viacuri indurerat al României. Bihorul, granțița de apus a neamului se ridică azi cu putere și roagă pe marele sfetnic al țării să arate lumii întregi și să facă pe dușmani să înțeleagă că judecata dreaptă s'a făcut. Apusul României este una cu răsăritul ei și hotărârea celor de aici de a-și apăra drepturile sfinte nu o mai poate sdruncina nimica pe lume. Bihorul asigură pe viteazul său Rege de tot devotamentul și de tot sacrificiul pentru ca țara noastră să rămână în granițele sale firești.

DR. NICOLAE POPOVICI
Prefectul județului Bihor.

Continuarea tratatelor cu rușii

București. — Din sursă competentă se anunță că întreruperea lucrărilor comisiei mixte româno-ruse din Hotin este un caz izolat, fiindcă celelalte comisii mixte își continuă lucrările. Președintele comisiei centrale generalul român Ianovici a fost chemat la Kamenev-Podolsk pentru a stabili lucrările viitoare ale comisiei.

Inseilări

E vorba de una dintre plăgile cari fac cele mai mari rovații în poporul nostru: alcoolismul.

Semnalul de alarmă a răsunat de mai multe ori. Acum, în urmă, el a răsunat și mai puternic și mai îngrijorător. Oameni cari cunosc de-aproape stricăciunile ce le provoacă alcoolul asupra fizicului și moralului omenesc, au început o propagandă activă — prin scris și vorbă — contra acestei beuturi drăcești, care sugerează sănătatea omului și îl scoabă la cele mai rușinoase joșnicii.

Alcoolul te face să lovești și să ucizi pe fratele și aproapele tău, cu care Dumnezeu îți poruncește să trăești în iubire și bunăvoință. Te îndeamnă să furi ca să-ți poți satisface patima beuturii și toate celelalte patimi pe cari ți-te trezește alcoolul. Ți cere să-ți faci curate și te aduce în starea păcătoasă de a poți nevasta prietenului sau apropiatului tău, lucru dela care te oprește morală religioasă creștină. Alcoolul îți întunescă mintea și te vinde diavolului care pânzăște în fiecare colț de cărciumă, ca apoi să te înhațe de ceafă, trăndu-te pe căi pline de noroiu și sugerându-ți injurături contra Dumnezeului care ți-a dăruit viața și are grijă de ea.

Am văzut căsnicii ideale, învrăbite din cauza beției. Am văzut copii pociți și idioși, născuți din părinți bețivi. Am văzut gospodării și averi frumoase, nimicite apoi de alcool. Omul stăpânit de patima beției își uită de casă, de nevastă, de oleaburi și de muncă și lăncezește întotdeauna în cărciumă. Își pierde sănătatea, căci un stomac ars de beatură nu mai mistuie mâncarea, iar sângele i-se otrăvește incul cu incul. Dacă nu mai are bani, el i-și vinde pe rând toate lucrurile din curte și din casă, lăsându-și familia muritoare de foame, numai ca să-și poată satisface patima sa. Uitați-vă la țărani cari vin la târg cu lucruri de vânzare și apoi beau banii — în chip de aldămaș — în prima cărciumă. Priviți lucrătorii dintre cari cea mai mare parte i-și beau Sâmbătă seara și Duminică toată agoniseala lor pe-o săptămână.

Sunt lucruri obișnuite, pe cari dacă le privim mai în serios ne îngrozesc. Și dacă meditam asupra urmărilor lor dezastruoase, nu se poate să nu ne sculam împotriva lor. Dacă pe alocuri s'a dat semnalul în contra alocului acest semnal trebuie să se dea pretutindeni; iar noi, românii iubitori de neam, să ne adunăm, să ne strângem forțele și să începem lupta contra acestei molime care amenință poporul nostru.

Sincerius.

Chestia reparațiilor germane

Paris. — Comisia reparațiilor a adus următoarea rezoluție:

Comisia reparațiilor consideră propunerea delegației experților cu bază a unei soluții reperi a problemei reparațiilor. Se va cere guvernelor interesate ca, în scopul accelerării programului, competența delegației experților să fie transpusă comisiei reparațiilor.

În privința aceasta se așteaptă și răspunsul Germaniei.

Cerem Cazină Românească pentru intelectualii din Oradea-Mare

Antisemitismul

Nu știu dacă una dintre manifestațiile vieții publice a României-Mari s'a discutat atât, ca recentul proces al națiunii indigine băștinașe și al celeilalte străină și tolerată. Nu știu dacă în vreo luptă s'a uzat atât de mult un epitet nelămurit ca, cel de „antisemit”. E atât de banal acest cuvânt, că și se zvarle în față în fiecare clipă. Ești român? Înseamnă, că ești antisemit. Îți aperi un drept al tău față de un jidan? Vei fi trecut în tabăra huliganilor antisemiți. Prin urmare e de ajuns să-ți miști buzele a vorbi în limba strămoșilor tăi, și vei fi calificat cu epitul ce-ți face onoare căci te desbracă de haina atât de străvezie a umanitarismului.

Și ce poate să fie acel faimos „antisemitism”? Sau cel puțin sub ce formă este introdus în conștiința maselor? La aceasta nu va răspunde cetățeanul, care pentru a nu-și știrbi demnitatea s'a civică, te încunjoară spunându-ți că ești lipsit de cele mai înaintate idei ale timpului, ne va răspunde străinul, care face apel la marele tribunal al umanitarismului, al ci fraternității, libertății, etc.

Demnitatea cetățeanului luminat, umanitate, legalitate? Nici nu se poate o judecată mai clară! Iar antisemitismul e o barbarie! Cum se poate, ca tu, ființă, o creatură a divinității, urăști pe semenul tău? Vandalismul tău este un viciu care îți pune în perspectivă exilul societății. Ești demn de disprețul tuturor și ai câștigat-o tu singur.

Iată sentința! Și tu cu sigiliul antisemitismului pe frunte, trebuie să suferi cele mai grozave cătușe, cătușele ce-ți strâng inima.

Nu! Nu vrem să suportăm privațiunea sentimentelor noastre adevărate. Ceea ce ne face să privim mai bine — mărturisim sincer — nu este umanitarismul nu este egalitatea, fraternitatea, libertatea, ci este adevărul sfânt, asupra căruia ne-a edificat tocmai falșitatea acestui ocj de cuvinte. Dacă o lume întreagă este fascinată de sonoritatea lor, devenind astfel instrumente oarbe, noi, o mână de oameni, vom rămâne credincioși idealului ce ni l'am format în apărarea și conservarea caracterului nostru inerent.

Dar atunci când am pășit în luptă, ca adevărați soldați ai lui Cristos, respingem cu ultima energie calificativul de „antisemiți”. Nu suntem antisemiți ci simpli apărători ai intereselor noastre monopolizate. Respin-

gem numai atacurile ce ne vin, nu în față, ci indirect prin mijloacele cele mai mărgave. Am fi antisemiți atunci, când strigând în gura mare, am servi tocmai interesele inamicului. Ni-o spun atât de clar proto-coalele: „Dacă astăzi câte-va State își ridică cuvântul împotriva noastră, aceasta o fac numai de formă, la dorința și ordinul nostru, de aceea ne e folositor antisemitismul lor pentru a governa frații noștri mai mici”. Ce să mai adaug?

Misterul antisemitismului îl cunoaștem, am fi cel puțin inconștienți dacă l'am urma. Urletele deperate ale celorlalte ce se simt trădați, nu ne împiedică. Vom continua lupta și ne vom reface oastea din ce în ce. Și când va soși ora izbândeii ne va mai zice cine-va „antisemiți”? Se pare că tocmai acum, cei ce strigă mai mult, o fac din imprudență, sperând, că vor putea reține în avântgarda lor pe cei voalați încă. Dar nu! E aproape timpul, când sentimentele lor adevărate, vor reînvia, la sosirea „antisemiților”, cari îi vor îndepărta vălul.

Elan.

D. Prefect Dr. Popovici pentru țărani din județ.

Zilele aceste a sosit la Prefectura județului ordinul Ministerului domeniilor prin care se ordonă că pe ziua de 1 Aug. a cor. teritoriile date în arendă societăților „Terra” și „Motocultura” să fie predate țărănilor îndreptățiți.

Conform ordinului Ministerului, „Terra” poate ținea în folosință până la acel termen 68 j. c. la Sânt Andreu, 70 j. c. la Barakony, 600 j. c. pășune în Sălaci „Motocultura” va ține 1600 j. c. luate în arendă dela Stat.

Termenul de 1 Aug. 1934 s'a fixat pentruca să se poată seceră semănăturile ce s'au făcut și până atunci să se poată plasa angajații, asigurând astfel traiul familiilor lor.

Acest rezultat este în meritul D-lui prefect Dr. Popovici, care după cele scrise de noi în repezite rânduri și după inspecțiile făcute personal prin comunele interesate s'a convins, că țărani sunt în dreptul lor și este nedrept ca pentru interesele unor societăți, ale căror membri nici nu sunt îndreptățiți la arendă de pă-

mânt, țărani să trebească să bată chilometri până la pământurile expropriate pe seama lor, Apoi se mai știe că arendarea s'a făcut în detrimentul țărănilor.

Noi cari am relevat primii nedreptățile cari s'au făcut țărănilor din județul nostru și am dat date precise în câte-va numere consecutive ale ziarului nostru, înregistrăm cu plăcere acest fapt și felicităm pe d. prefect Dr. N. Popovici pentru demersurile făcute spre a fi satisfăcuți țărani îndreptățiți.

Știri mărunte

— Ciurma pustiește regiunea Pangiab din India.

— In cursul unei Martii s'au înregistrat 25.000 de cazuri mortale. Se afirmă că teribila epidemie va dura încă șase săptămâni.

— In țara noastră conjunctivite granuloasă se latinde mezeu. Regimente întregi și elevii multor școli sunt atinși de boala aceasta. In multe părți, cea ce este mai rău, lipsesc medici.

— In ziua de 30 Aprilie, cu ocazia împlinirii a 5 ani dela luarea în primire a administrației de către autoritățile românești, se vor organiza în Maramureș mari serbări populare.

— Berlin, 9 (Rador) — Din Moscova se anunță că Trozki este complet restabilit și s'a întors la Moscova spre a re-lua activitatea.

— Regele Albert al Belgiei, s'a îmbolnăvit. In ultimele zile boala s'a agravat.

— D. P. Scasis, ministru Greciei la București, fiind chemat la Atena pentru afaceri de serviciu și neputându-se deplasa, a înaintat guvernului grec demisiunea din postul pe care-l ocupă.

— In legătură cu relațiile amicale cari s'au stabilit între Anglia și Turcia, guvernul din Angora a fost înștiințat că guvernul englez a decis să reducă numărul trupelor sale dela Mossul dela 10.000 la 4.000.

— Daily-Mail află din Berlin că peste un an, Germania va avea cele mai mari instalații electrice din lume. Lucrările au fost începute din 1915 și după război au fost completate pe secții mai ales în Saxonia, în secret. Prin acele instalații industria germană va putea produce mai efitiv decât ori care alți concurenți.

— Guvernul a grec publicat o ordonanță prin care amenință pe toți acei ce vor uneli împotriva regimului cu expulzare și confiscare a bunurilor.

— Guvernul turcesc a hotărât închiderea școlilor streine din Turcia, carl n'au îndepărtat din clasele de școală icoanele.

— La 22 Aprilie vor începe negocierii între Ungaria și Jugoslavia relative la chestiunile rămase în litigiu între ambele state.

Negocierile vor avea loc la Budapesta și la Belgrad.

„ARTIBUS“

Zidul ridicat între Banca Națională și Parchetul Tribunalului din Oradea-Mare, în dosul hotelului „Regina Maria”, nu servește spre lauda administrației orașului Oradea-Mare.

Societatea „Artibus”, care a edificat acest zid după anumite planuri cari au fost discutate și aprobate de oraș încă în anul 1922, la ordin superior a încetat lucrările pentru terminarea edificiului plănuিত ca un loc de cultură — distrucție și civilizație.

Lucrările s'au început cu cunoștința celor în drept, și au fost întrerupte fiindcă afirmativ nu s'au realizat după planul original, și fiindcă Banca Națională a ridicat protest contra fațadei dinspre bancă.

Chestiunea a fost discutată până acum în toate comisiile orașului, cari apoi la rândul lor au exmis subcomisi cari ar fi trebuit să trateze cu reprezentanții Societății „Artibus”, pentruca clădirea în forma ei de acum să fie preluată de oraș, să fie schimbat planul de executare a lucrărilor și clădirea gata să servească în scopul unui Palat cultural al orașului. Ideea s'a conceput din partea celorlalte cari au crezut, că este păcat ca ceva aproape gata în valoare reală, să fie dărâmat, mai ales când singuri ne putem convinge, că pe lângă toate străfările ce se fac, nu avem nici astăzi un local pentru o casină românească, nu avem un locșor cât de modest unde să dăm adăpost reuniunilor și administrațiilor ziarelor românești pe cari le mai avem, — iar de edificat, nu poate și cutează să edifice aproape nimeni.

„Artibus” ar corespunde pentru acest scop, și am mai avea și o sală cu șcenă destul de încăpătoare și potrivită pentru seratele, ceaiurile, șezătoriile manifestațiilor noastre românești din localitate.

Această idee l'a condus și pe d. Prefect Dr. N. Popovici când a propus în comisia financiară a orașului ca clădirea să fie preluată de oraș în prețul de 500.000 Lei.

E aci primăvara; zidul mai poate fi mântuit, societatea s'ar bucura, dacă chiar cu pierdere ar scăpa de el; lucrările ar putea continua și pe toamnă, am avea Palatul construit. Credem, că încă nu se execută ordinul odată dat, — adevă zidirea să fie dărâmată — să nu mai trăgănam această chestiune care începe a deveni odioasă, să nu lășăm ca cel mai frumos loc al orașului să stea atâta timp neingrijit, să înzistăm sa să se dea o deciziune potrivită.

Propunem ca orașul să accepte modalitatea deja discutată: *Să se răscumpere clădirea în situație de azi cu o sumă care va fi hotărâtă de subcomisia exmisă; să se lase câte-va prăvălii pe timp hotărât de 10 ani la dispoziția „Artibus”; reducând prin aceasta în mod simților suma de cumpărare.*

Orașul să întocmească planul nou după care palatul poate fi terminat, și pus contra chirie la dispoziția cazinei și a reuniunilor românești din localitate.

Această tranșacțiune va costa orașului suma de Lei 1.500.000, Orașul ajunge imediat în posesiunea unui palat care valorizează 2.500.000 Lei, și îndeplinește totodată o îndatorire față de instituțiile culturale-sociale pe cari le avem.

O deciziune grabnică se asteaptă chiar și în interesul prestigiului autorităților locale.

Ziua Basarabiei

Cuvântarea d-lui Căpitan Sachlărie

D. căpitan Sachlărie, într'o atmosferă caldă și sărbătorească își începe cuvântarea. După ce arată însemnătatea zilei, trece la motivele cari au cauzat schimbul de regim în Rusia. Iată ce spune d-sa:

Intre națiunile numeroase ce alcătuiau Statul rus de mulți ani, se ducea o luptă clandestină pentru eliberare.

Această luptă ieși la iveală încă în anul 1905 când cu ocazia răzcoalelor muncitorești pe tărîmul creștin. Țarul s'a văzut silit să facă promisiuni națiunilor de sub stăpânire, de libertăți constituționale și să organizeze și Duma (așa se numea parlamentul rus) însă abia guvernul își întărise situația și Țarul a și dizolvat parlamentul, iar o parte din deputații cari erau hotărâți să se opună au înfundat temnițele, Siberia

și chiar alții au dispărut pe vecie în împrejurări misterioase.

Speriat de aceste procedee, cari numai umane nu se pot numi, poporul rus a început războiul mondial cu Germania, Austro-Ungaria și Turcia.

Succesul armatei ruse dela început a fost fulgerător întrerupt din cauza trădării Ministrului de război G-ral Suhomlinov, care în loc de cartușe a trimis armatei pe front pesmeți. In zadar au încercat parlamentarii să convingă pe Țar că vremurile cer aducerea altui regim în conducerea Rusiei, căci Țarul drept răspuns a dizolvat parlamentul.

Acest procedeu a făcut ca și mai mult nemulțumirile ce dădură semn în populație să se mărească. Spiritele se agitău pe zi ce trecea din cauza speculei ce începuse să bântue pe obiectele de prima necesitate. Rusia care aproviziona aproape toată lumea cu pâine — rămase fără pâine.

Situația aceasta grea de aprovizionare a armatei și a populației, cari contribue și mulțumii la desfășurarea și înrădăcinarea nemulțumi-

rilor impus Țarului să convoace din nou Parlamentul pe ziua de 14 Februarie 1917.

Ședințele istorice ale parlamentului de atunci au arătat toate neajunsurile cari au adus Țara la dezastru și a expus poporul rus la foamete.

Țarul însă și de această data s'a arătat intransigent și neluând în considerație sfaturile parlamentului, la 23 Februarie 1917 a părăsit Capitala, plecând la „Stavea” — (locul de comandă supremă) de unde peste 3 zile adevă, la 26 Febr. 1917 a dat Ucazul (Decretul) de dezolvarea Parlamentului, dând în același timp toată puterea Ministrului de Interne pentru înăbușirea nemulțumirilor și intronarea ordinei și liniștei internă.

Parlamentul adunându-se în ședința extraordinară a hotărât în unanimitate nesupunerea acestui decret de desolvare și continuarea luptei pentru îndreptarea situației ce se crease.

In capitală deja revoluția lua foc printre muncitorii industriași și unele grupuri mici militare care se organizau în comitete. Aceste organizații

luad cunoștința de nesupunerea Dumiei la decretul de desolvare s'au prezentat Președintelui Dumei Rodzianco aducându-i la cunoștință că cei din capitală sunt solidari cu parlamentul și că îi sunt ori când gata la dispoziție.

Ziua de 27 Februarie 1917 a dat Rusiei revoluționare un nouă guvern provizoriu de conducere alcătuit din sânul parlamentului în frunte cu Rodzianco.

Liniștea internă care părea că după constituirea noului guvern revoluționar era pe cale să se restabilească a început-o din nou deja națiunile cu provinciile lor străine de aceea rusească și cari numai datorit atotputerniciei țariste îndurau conducerea monarhistă.

Prin Oct. 1917 guvernul revoluționar Cherenschi a aprobat oficial minorităților de a-și afirma aspirațiunile sale și de a hotărâ ele singure de soarta lor. In acest moment n'a întârziat și moldovenii basarabeni de a-și lua în mână cărmuirea propriilor lor interese.

(Va urma).

Ungurii revoltați că românii nu vorbesc ungrește... în țara românească

La ura străinilor față de neamul nostru și față de stăpânirea românească oricând mă așteptam, dar să le văd nerușinarea într-o formă atât de îndrăzneală, spun drept că nu mă gândeam.

Ori câtă răbdare am păstra în suferințele noastre învățate cu suferința unui trecut de greu, prestigiul neamului ne obligă să luăm atitudine hotărâte și demne când paharul toleranței noastre s'a umplut peste măsură.

Mergeam cu tramvaiul spre casă și la un moment dat aud o discuție din care se desprindea un glas revoltat. Un călător cu fața roșită de mânie se răstea la taxatorul din tramvai pentru că nu vorbește ungrește.

Deși taxatorul i-a răspuns cum nu se poate mai bine, că el e român și că e în țară românească și prin urmare nu i-se poate cere să vorbească altfel, a trebuit să intru în discuție, provocat de privirile altor călători, care trădau niște suferințe ce băteau în în același strună cu a celui revoltat.

Pentru că în jurul meu erau niște tipuri cu părul răscut pe la urechi și spre a fi înțeles, am luat apărarea taxatorului servindu-mă de limba germană.

În rezumat am spus că românii de aici au fost siliți să învețe pe pământ românesc o limbă străină de care s'au folosit timp de o mie de ani, iar azi când suntem în țara românească, limba publică e cea românească și nu i-se poate cere unui slujbaş să vorbească altă limbă decât a Statului.

Mi se răspunde că noi românii așa suntem, că voim să aruncăm afară tot ce nu e român, spre a rămâne numai noi și i-am lămurit că nici odată în trecutul nostru n'am făcut așa ceva, că românul are suflet bun și răbdător, dar trebuie să se știe odată că și răbdarea noastră are margină și că demnitatea noastră de neam trebuie apărată în fața celor ce nu ne respectă drepturile noastre.

După acest schimb de cuvinte se făcuse tăcere în tramvai, dar se vorbea departe pe același ton prin ochii plini de ură care ne priveau tot pasul.

Dacă toți românii ar avea aceeași atitudine ca tânărul Oniță Petru, taxatorul de care am vorbit, îndrăzneala și nerușinarea din jurul nostru, s'ar convinge odată că vremurile s'au schimbat pentru totdeauna și că poporul care purta jugul până ieri își trăiește viața sa în țara sa.

Atragem atențiunea direcției tramvaelor ca purtarea demnă și românească a taxatorului Oniță Petru să fie dată ca pildă tuturor slujbaşilor statului român

T. Ștef.

Improprietățile funcționarilor

Încă în anul 1922 s'au întocmit tablourile asupra acelor funcționari cari sunt îndreptățiți a primi lotul de casă și grădina în Oradea-Mare. De atunci listele au mai fost completate. Sunt la vre-o 2000 funcționari îndreptățiți.

Comisia agrară a expropriat la rândul ei teritoriile potrivite în apropierea orașului din averea Episcopatului romano-catolic din Comendansret și din teritoriile orașului. Pământurile expropriate se află totuși și astăzi în folosința posesorilor vechi, fiindcă tablourile au fost transmise la primăria orașului spre completare — verificarea definitivă, iar d-l funcționar însărcinat cu executarea nu și prea bate capul cu rezolvarea actului care i-a fost înaintat.

Ar fi bine dacă fiecare funcționar ar avea în mână acuma, primăvara, competența lui, pentru că și dacă nu ar începe edificarea imediat și ar semăna pe loc cartofi, porumb ori alte legume trebuincioase pe lângă casă. Funcționarul este obligat a edifica casa în 5 ani după primirea locului, deci nu este nici o piedică, ca până atunci să-l poată folosi și altfel.

Noi credem, că ar fi la loc ca să se rezolve un act de proveniență legală pentru funcționari și ar mai scăpa și ordonanța de birou să nu mai trebuiască să steargă zilnic praful adunat pe un teanc de hârtii răbdătoare, — pentru alții binefăcătoare.

INFORMAȚIUNI

Concerte. În curând va sosi în localitate corul „Carmen” din București pentru a da un concert. Acest cor este compus din peste 160 persoane și în orașele unde a organizat concerte a raportat succese.

Moartea lui Ion Șorban. Septămăna trecută a murit la Budapesta Ioan Șorban, consilier ministerial al Ministerului Instrucțiunii publice maghiar din Budapesta.

Posturi vacante. Se aduce la cunoștința generală că la Consilieratul Agricol al județului Bihor sunt vacante posturile de secretar, archivar și dactilografă, iar la regiunea agricolă Tinea, postul de secretar. Pentru ocuparea acestor posturi se va ține concurs de admitere în ziua de 30 Aprilie la cancelaria Consilieratului din Oradea-Mare. Concurenții vor fi examinați din aritmetică, geografică țării și compoziție gramaticală. Cererile se vor înainta Consilieratului Agricol din Oradea-Mare până la 28 Aprilie a. c.

Târjul de țară din comuna Bratca se va ține la 18 Aprilie a. c. Se pot mâna tot felul de vite sănatoase. Gara în loc, toate trenurile se opresc în gară.

Dr. Alexandru Weisz specialist în boli venerice și piele a sosit din strălănitare, unde și-a continuat studiile în termen de 5 luni și a reîncept consultările pe Str. Rimanóczy No. 4, etaj I.

Crimă din imprudență. La locuința căpitanului Fodor dela comisie pentru delimitarea frontierei s'a întâmplat alături o crimă. Ordonanța s'a, soldatul Bun Login, fiind împreună cu soldatul Enciu, ordonanța locotenentului Zamfirescu dela școala de subofițeri, a luat un pistol în mână și căutau împreună să-și explice cum funcționează. Au introdus un încărcător, și fiindcă n'au putut să închiză închizătorul l-au scos. Un cartuș însă rămăsese în țevă. Pe când soldatul Bun Login care ține pistolul în mână cu degetul pe trăgaci s'a aplecat să ia tocul, pistolul s'a descărcat și glonțul a perforat abdomenul soldatului Enciu. În stare gravă, nenorocitul a fost dus la spitalul militar unde i s'a făcut operație. I s'au perforat intestinele așa că a fost nevoie să-i se taie cam. l'50 c. Nu se știe dacă va scăpa. Comenduirea a făcut cercetări.

Politia locală face cunoscut că în conformitate cu dispozițiunile ordinului Ministerului de interne No. 16312 din 17/1711924, cu începere din 12 Aprilie, ora de închidere pentru toate localitățile publice de consumație și distracție este ora 1 din noapte. Dela ora 1 din noapte și până la orele 3 dimineața se vor autoriza de către Prefectura Poliției — la cerere — ținerea deschisă a localului numai plătindu-se seral taxa de 300 Lei pentru localurile de rangul I și de 100 Lei pentru celelalte localuri.

Către abonați. Rugăm cu stăruință pe toți abonații noștri cari sunt în restanță cu plata, să binevoiască a ne trimite cât mai neîntârziat restanța abonamentului, astfel vom fi nevoiți să le sistăm trimiterea ziarului

Greutățile cu cari luptăm nu ne îngăduie să mai facem multe sacrificii de câte am făcut până acuma.

Leul a cotelat la Paris pe ziua de 12 Aprilie 9.— iar la Zürich 300.

Reprezentarea plesii Curcanii de Ventura. Duminică 20 Aprilie 1924 orele 8'30 seara precis, cu ocazia celei de a 5-a aniversare a întrării bravelor trupe române în Oradea-Mare, se va juca pe scena teatrului Regina Maria din Oradea-Mare, frumoasa piesă istorică „Curcanii”, dramă națională în 4 acte cu scene din rezboiul neațărnării din 1877. Această piesă s'a jucat cu un succes enorm pe scena teatrului Național din București, aproape un an întreg fără întrerupere. Nu trebuie să lipsească nimeni de la această frumoasă manifestație patriotică. Diletanții care o joacă sunt bine cunoscuți publicului nostru. Piesa are o montare splendidă. S'au adus Costume speciale de la București. Biletele se găsesc de vânzare zilnic între orele 11—13 și 15—16 la Casa 2-a a Teatrului, intrarea dinspre Cafeneaua Ulpia. Cine dorește a reține loc bun să se grăbească. Prețurile obișnuite.

BERLEȚIMISSOREANA
care este cea mai bună!

Intrebuintati numai

Sărbătoarea Basarabiei Ziarele ne-au adus știrea că în ziua aniversării unirei Basarabiei țara întreagă era în sărbătoare. În fie care oraș și sat s'au înălțat — prin biserici — rugi de preamărire Atotputernicului care ne-a învrednicit să ne vedem realizat idealul. La Chișinău în Basarabia serbarea luase proporțiile unui meeting extraordinar în care popor moldovean protesta contra sovietelor rusești cari au zgândărit din nou unirea și la conferința dela Viena, au cerut plebiscit. Cuvântul moldovenilor credem că a fost auzit de toată lumea și că sovietele au înțeles suprema hotărâre a românilor de a rămănea în România lor.

Reviste primite.

Țara Noastră No. 14 din 6 Aprilie de sub direcțiunea d-lui Octavian Goga.

Cosinzeana No. 7 din 5 Aprilie de sub direcțiunea d-lui Sebastian Bornemisa.

„**Cele Trei Crișuri pentru popor**” redactată de d-l Gh. Tulbure.

Teatru. În seara zilei de 14 c. trupa din București de sub conducerea d-lui Toni Bulandra va da ultima se reprezentare în orașul nostru, jucând „Tarina”. După succesul strălucit reportat cu cele două piese jucate la noi de aceasta trupă sperăm că tot publicul românesc își va da întâlnire la teatral „Regina Marie.”

Laboratorul Medical Dr Suroiu, Str. Rimanóczy No. 2, Telefon No. 7—21, execută tot felul de analize de sânge, stomac, urină, spută, etc.

Festival artistic-cultural. În ziua de 10 Mai școala normală de fete din Brăila organizează în orașul nostru un festival cu un program variat Festivalul va vrea loc în sala „Cercului Catolic.”

D. I. Brătianu, președintele consiliului, va face în timpul serbătoarelor Paștilor o călătorie la Constantinopol, însoțit fiind de dd. miniștri Mărzescu, dr. Angheliescu și de câțiva parlamentari.

Interimatul președintelui consiliului va fi ținut în acest timp de d. general Văitoianu iar cel al internelor de d. Vintilă Brătianu.

Ultima oră

Imprumutul Capitalei

București. — Primarul Capitalei d. Costinescu a plecat la Londra, pentru a iscăli contractele împrumutului Capitalei de 10 milioane dolari.

Stinnes a murit

Berlin. — Astăzi noapte a murit Hugo Stinnes.

Impresia rezoluției delegației experților în Germania

Paris. — *Rezoluția delegației experților a produs o adâncă desluziune în Germania. Presa scrie că la stabilirea capacității de plată a Germaniei s'a exagerat. Cu toate acestea Stressemann a declarat înaintea ziariștilor străini, că guvernul german va studia rezoluția.*

Arestarea șefilor comuniști din București

București. — La ordinul Curții Marțiale ieri au fost areștați conducătorii comuniști Cristescu, Dobrogeanu și Imre Aladár.

Intrevvedere între Papanastasiu și Generalul Metaxas. Se comunică din Atena că între primul ministru al Greciei Papanastasiu și generalul Metaxas a avut loc o întrevvedere. D. Papanastasiu a dat generalului Metaxas asigurări privitoare la libertatea plebiscitului cerind însă d-lui Metaxas ca să renunțe la orice legături cu regele George până după efectuarea plebiscitului. Generalul Metaxas a declarat că nu luptă pentru persoana regelui, ci pentru întronarea regimului constituțional. În viața de Stat a Greciei regele este un episod pe când libertățile constituționale trebuie păstrate.

No. 177/1924. execuțional.

Publicație de licitație.

Subsemnatul executor judiciar delegat, prin aceasta aduc la cunoștința publică, că în urma deciziunii judecătorești de ocol-urbană nr. 24 din Oradea-Mare de sub No. 6702/1922—5 efectuându-se execuția de escontentare în favorul următorului Mihai Toth domiciliat în Oradea-Mare și reprezentat prin avocatul Dr. Aurel Zigre în sarcina următorului Coloman Wainberger din Oradea-Mare pentru suma de 275 Lei capital și accesorii și ordonându-se prin decizia judecătorești de ocol urbană din Oradea-Mare sub No. 6702/1922—5 licitația asupra bivoli și altor mișcătoare secvostate și estimate în valoare de 1200 Lei, se fixează termen de licitație pe ziua de 24 April 1924 în comuna Oradea-Mare Str. Gilányi No. 1 ora 11 a. m. când mișcătoarele secvostate se vor vinde pe lângă plățirea prețurilor de cumpărare în numerar și în caz de necesitate și sub prețul de estimare, și până la concurența creanței secvestranților anteriori ori a suprascvestrantilor intrucât aceștia și-au câștigat asupra acestora drept de ipotecă.

Se provoacă toți aceia, cari și revendică escontentare din prețul de vânzare al lucrurilor ce se vor licita, intrucât secvestrarea în favorul lor s'ar fi făcut anterior și aceasta nu rezultă din procesul verbal de secvestrare să nu omită a-și prezenta anunțările în scris la subsemnatul delegat, până la începerea licitației.

Termenul legal se va socoti din ziua ce urmează după afișarea publicației la judecătoria.

Oradea-Mare, la 26 Martie 1924.

Valentin Bakó
executor judiciar.

**MARI REDUCERI DE
PREȚURI LA FIRMA**

MISSIR, FII & CIE

Stofe, Mătăsuri, Marocainuri,
Chiffonuri, Pânzării, Covoare,
Linoleuri, etc., cu prețurile
cel mai ieftine.

**S'a deschis marea
expoziție de Paști**

Azi la ora 10 a. m. în prezența autorităților locale s'a deschis expoziția comercială și industrială din Cercul Catolic.

La ora 9 a. m. a fost vizitată de reprezentanții Halei de Comerț și Corporațiunii Industriale.

Este o expoziție comercială și industrială grandioasă, care reprezintă industria și comerțul județului Bihor și Oradei-Mare. Expoziția este deschisă de Duminică dimineața dela ora 9 până seara la ora 9. Sâmbă și Duminică dela 11—1 și dela 5—7 va concerta o orchestră, iar la balcon buffet și dans.

Maestrul de dans Alföldi în timpul acesta dă ore de dans gratuit oricui.

Pictorii orădeni au aranjat o frumoasă expoziție colectivă din tablourile cele mai alese. Pe întreaga durată a expoziției, Firma Kemény va servi o gustare gratuită vizitatorilor, iar fabrica de bere Dreher-Haggenmacher bere; soc. Agrocomercia va pune la loterie 10 mii pentru sărbătorile de paști; în cortul „Economia” se va servi de către personalul cafenelei Royal diferite soiuri de vinuri, iar fabrica de pălării Klein Simeon va distribui gratuit pălării de reclamă.

La firma

**M. ROTH succesorul
mari reduceri de prețuri**

din cauza renovării prăvăliei.

Articole de linjerie, mănuși, pardesiuri de primăvară și impermeabile, precum și toate articolele de modă pentru doamne, cu prețurile :: cele mai acceptabile. ::

Succesorul firmei M. ROTH
Plața Regina Maria No. 3.

Depozit permanent de stofe englezești

HACKMAYER
STRADA AVRAM IANCU No. 2

Costume barbătești după ultima modă
pariziană

**GOBELINURI
STOFE DE DAME,
BRODERII DE MĂTASE**
tot felul de lucrări de mână
și accesorii la acestea,
se găsesc la firma
PETERDI
Industria Manufactură
ORADEA-MARE
Str. Sf. Ladislau 10.

Fabrica de îmbrăcăminte „INDUSTRIA” Oradea-Mare, Calea Victoriei No. 1
MARE ASORTIMENT DE HAINE pentru lucrători (albastre), de postav și de stofă, cari nu se rup niciodată.

CONSERVELE

◆◆◆◆◆
◆◆◆◆◆
F R A T I L O R
◆◆◆◆◆
◆◆◆◆◆

KEMÉNY

le puteți gusta gratuit
cu ocazia

Expoziției de Paști
în ziua de
12—13 Aprilie

Este datoria tuturor

să atragă atențiunea
cunoscuților prietenilor
și rudeniilor sale,
că încât doresc a se
îmbrăca bine și
efțin să cerceteze

**CROITORIA
DĂVID și KOHN**
din Strada Alexandri No. 4

Aprovizionați Vă cu

**Cărți,
Reviste,
Ziare,
Jurnale de modă**
dela biroul de ziare
„SIMPLON”
Oradea-Mare
Pasagiul „Vulturul Negru”

**Salonul „CHIC”
Pasagiul „Vulturul”
Pălării pentru dame**

Mare magazin pentru tot felul de accesorii pentru pălării.

En gros. En detail.

**Ciorapi se capătă
Inșă buni și ieftini numai
la Magazia**

FISCHER

Pasagiul „Vulturul Negru”
Vis-à-vis de Florărie.

La magazinul de mătăsuri,
mode pentru dame
și specialități

Ernest Szilágyi

Bul. Regele Ferdinand No. 3
an sosit tot felul de

specialități
după
ultima modă

mătăsuri, dantele, panglici, ciorapi, batiste, materii de cățușeli, precum și cele mai frumoase creppuri și grenadimuri în cel mai mare asortiment

1-10

AVIZ

Tot felul de recvizite Cercetășești se pot procura ori când dela magazinul

IULIU GERGELY
CROITOR ȘI CEAPRAZAR
STRADA REGELE FERDINAND 55

Cu prețurile de mai jos :

Cămăși de cercetași
No. 32—35 și
38—40 cu . . . Lei 190—210

Pantaloni de cercetași mici și mari Lei 180—210

Pălărie de cercetași Lei 200

Cravate Lei 45

Baston Lei 40

Afară de articolele de mai sus se găsesc ciorapi, centurii, etc. cu prețuri convenabile.

**CADOURI
D
O
U
R
I**

juvare, obiecte prețioase cu prețurile celea mai convenabile, la magazinul de

Bijuterii BODIS
Bul. Regele Ferdinand No. 2.

EUGEN BARNA

CONFECTIONI DE MODE PENTRU DAME
Bulevardul Regele Ferdinand 3
Telefon 2—41 Telefon 2—41

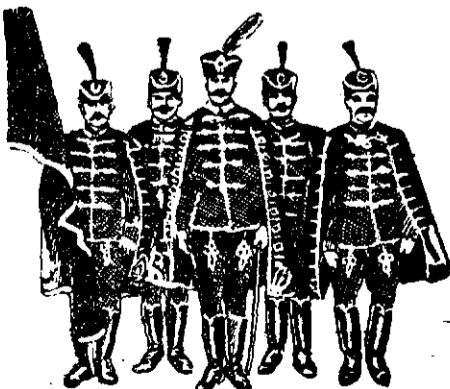
Avizez onor. public că am primit stofe pentru cocoane cele mai alese noutăți pentru costumuri și mătăsuri
La cerere pun și mostre la dispoziție

În caz de deces, în propriul d-tale interes, vizitează antrepriza creștină de pompe funebre „Platarea”

CAROL GERMAN SUCCESOR

care aranjează cele mai frumoase și mai ieftine înmormântări în deosebi să se observe că antrepriza aceasta se află în pasagiul „Vulturul”, Piața Unirii. 1—20

Oradea-Mare Cu stimă
Ioan Tarsoly,
succesorul lui Carol German

HERCULES fabrică de linjerii își desface cu prețul cel mai redus toate mărfurile de zefir, pânzării, ciorapi, etc., ce se găsesc în depozitul său din Pasagiul Vulturul Negru.